

ARCHEOLOGISCHE WERFBEGELEIDING

Meeuwen - Gruitrode

N730

Caroline Ryssaert, Jonathan Jacops

ANTEA ARCHEOLOGIE RAPORTEN 11

COLOFON

Opdracht:

Archeologische Werfbegeleiding
Meeuwen – Gruitrode
N730

Opdrachtgever:

College van Burgemeester en Schepenen
Van en te Meeuwen - Gruitrode

Opdrachthouder:

Antea Belgium nv
Posthofbrug 10
2600 Antwerpen

T : +32(0)3 221 55 00
F : +32 (0)3 221 55 01
www.anteagroup.be
BTW: BE 414.321.939
RPR Antwerpen 0414.321.939
IBAN: BE81 4062 0904 6124
BIC: KREDBEBB

Antea Group is gecertificeerd volgens ISO9001

Identificatienummer:

187137/cry

Datum:

26 juni 2012

status / revisie:

Definitief rapport

Vrijgave:

Caroline Ryssaert / Account Manager

Controle:

Caroline Ryssaert, senior adviseur

Projectmedewerkers:

Caroline Ryssaert, Senior projectleider
Jonathan Jacobs, Adviseur

Wettelijk Depotnr:

D/2012/12.831/11

© Antea Belgium nv 2018

Zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Antea Group mag geen enkel onderdeel of uittreksel uit deze tekst worden weergegeven of in een elektronische databank worden gevoegd, noch gefotokopieerd of op een andere manier vermenigvuldigd.

INHOUD

DEEL 1	ALGEMEEN	3
1	INLEIDING	4
2	SITUERING	5
3	AANLEIDING, DOEL EN JURIDISCH KADER	8
3.1	AANLEIDING EN DOELSTELLING	8
3.2	JURIDISCH KADER	8
4	GEOLOGIE EN BODEM	9
4.1	GEOLOGIE	9
4.2	GEOMORFOLOGIE	9
4.3	BODEMKAART PROJECTGEBIED	12
5	ARCHEOLOGISCHE EN HISTORISCHE CONTEXT	13
5.1	ARCHEOLOGISCHE CONTEXT	13
5.2	HISTORISCHE CONTEXT	16
5.3	HISTORISCHE KAARTEN	16
5.3.1	FERRARISKAART	16
DEEL 2	DE WERFBEGELEIDING	18
7	METHODE EN VERLOOP VAN HET PROEFSLEUVENONDERZOEK	19
8	BODEMOPBOUW	22
9	ARCHEOLOGISCHE SPOREN	23
10	SYNTHESE EN ADVIES	24
	BIBLIOGRAFIE	25

Archeologische werfbegeleiding

Vergunningsnummer: 2012/100

Referentie: 12-36861

Aanvrager: Caroline Ryssaert

Naam site: N70 Weg naar As (tussen Campstraat en Groenstraat)

DEEL 1 ALGEMEEN

---

1 Inleiding

Het College van Burgemeester en Schepenen van Meeuwen – Gruitrode plant de aanleg van een dubbel fietspad langs de N730 (Campstraat – Groenstraat). De inrichtingswerken die hiermee gepaard gaan zullen de bodem en eventueel aanwezige archeologische relictten verstoren. Hiertoe adviseerde het Agentschap Ruimte en Erfgoed een deel van het traject archeologisch op te volgen. In geval van archeologische vondsten, structuren of sporen worden deze meteen opgegraven.

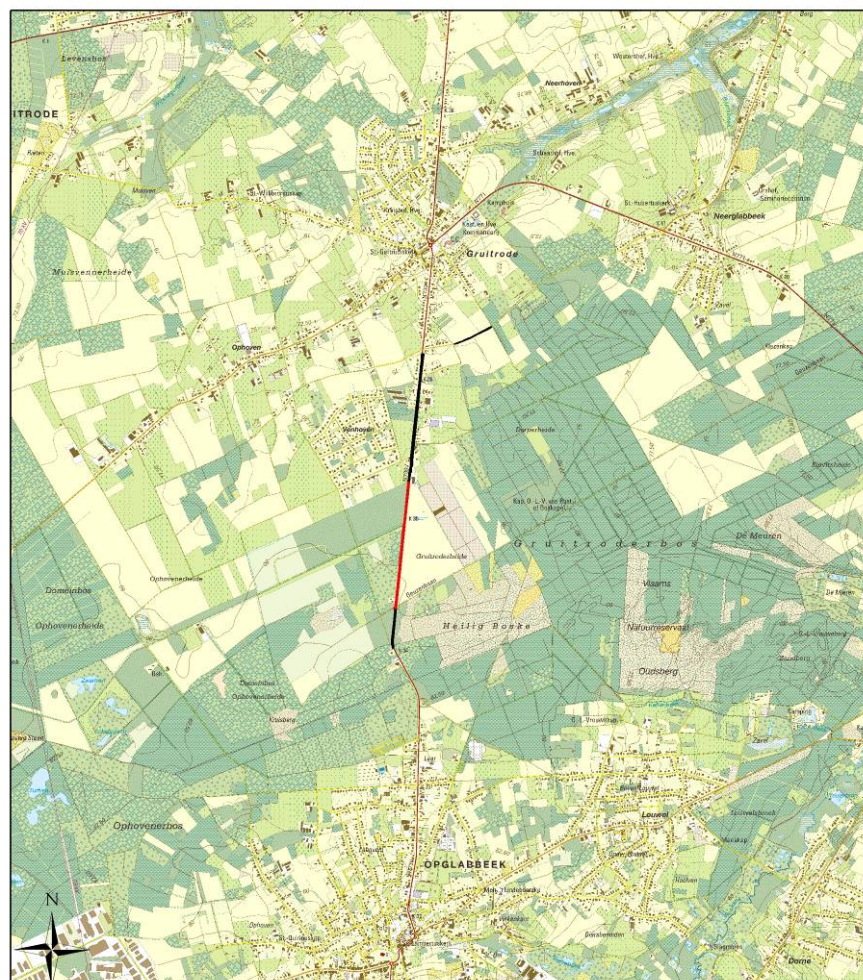
In het kader van het ‘archeologiedecreet’ (decreet van het Vlaams Parlement 30 juni 1993, houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, inclusief de latere wijzigingen) en het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop archeologische waarden zich bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd zullen worden.

De archeologische werfbegeleiding is uitgevoerd op 16, 25, 26 en 27 april 2012, door de archeologen Caroline Ryssaert en Jonathan Jacops (beiden Antea Group nv). Het onderzoek en de daarop volgende verwerking en rapportage is uitgevoerd door eenzelfde team.

De administratieve begeleiding gebeurde door de Vlaamse Overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed (Annick Arts en Ingrid Vandehooydonck). De contactpersoon bij de opdrachtgever dhr. Patrick Geelen.

2 Situering

Het projectgebied bevindt zich op het grondgebied van Gruitrode, deel van de gemeente Meeuwen - Gruitrode (provincie Limburg). Het betreft de aanleg van een dubbel fietspad ter hoogte van de Weg naar As (N730), de verbindingsweg tussen Gruitrode en Oplabbeek (figuur 1.1). De totale lengte van het tracé (tussen Campstraat en Groenstraat) bedraagt 2,5 km. Echter het deel waar de archeologische werfbegeleiding werd geadviseerd bezit een lengte van 935 m (figuur 1.2). De breedte van het lineair tracé bedraagt gemiddeld 6,5m, maar kent lokaal enkele verbredingen. De totale onderzochte oppervlakte omvat 0,72 ha. Kadastraal handelt het om afdeling 4, sectie C, percelen: 961M4, 961V3, 961C3 en openbaar domein (N730)(figuur1.3)

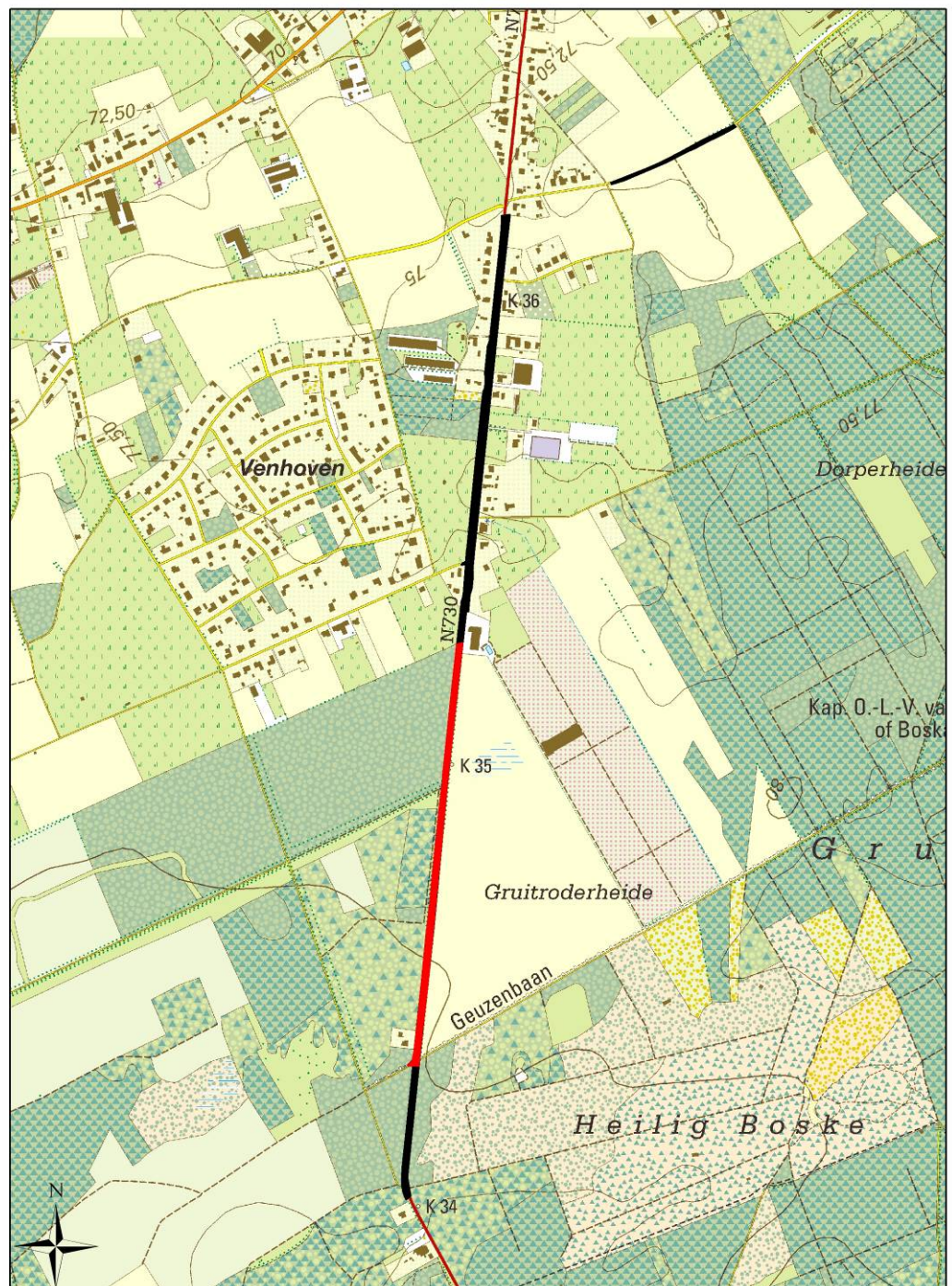

Legende

- werken
- werfbegeleiding

0 250 500 1.000 1.500 2.000
Meter

Figuur 1.1. Topografische kaart (AGIV, 1:50000) met lokalisatie van het onderzochte terrein (rood).

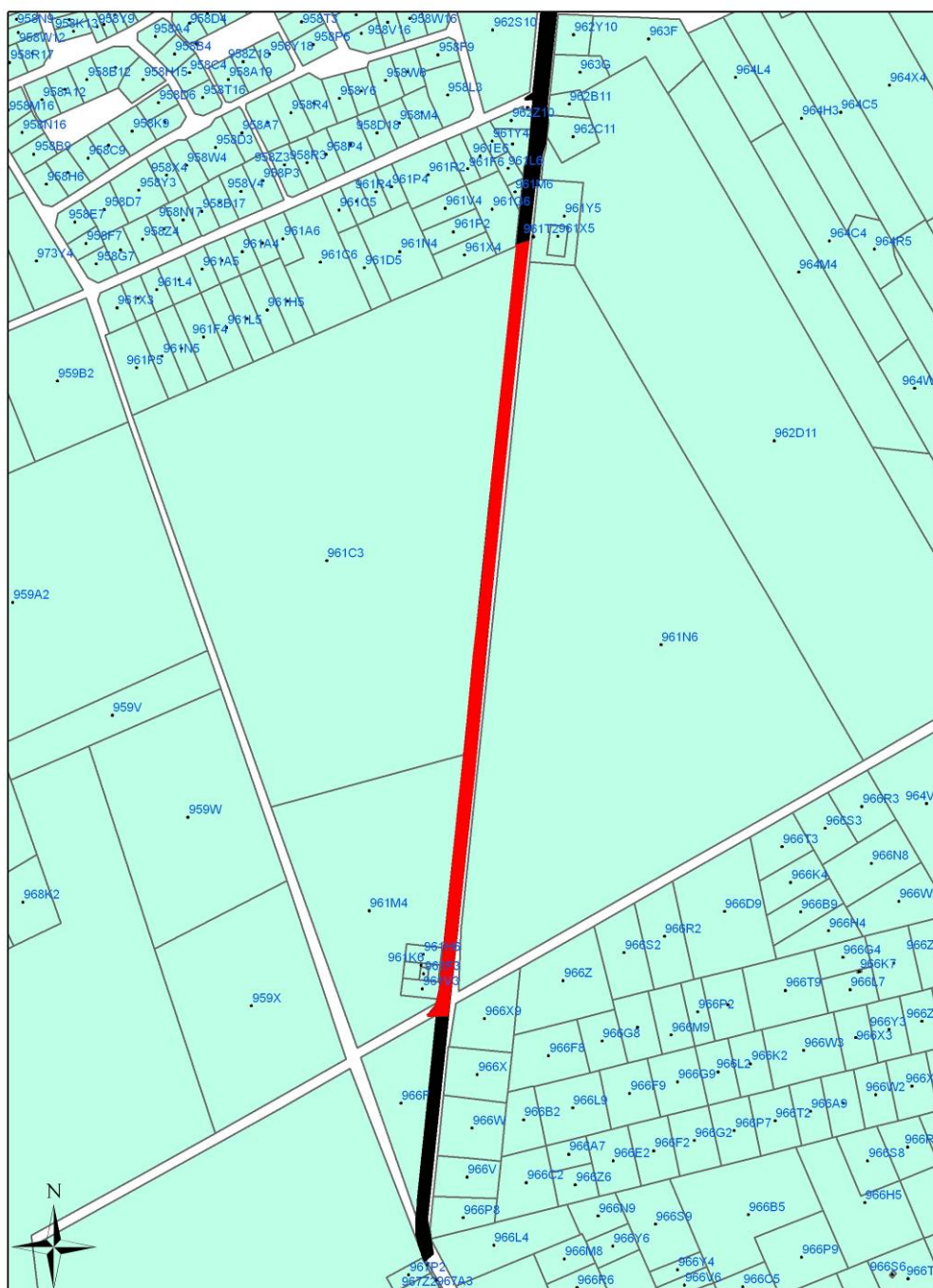

Legende

Figuur 1.2. Topografische kaart (AGIV, 1:10000) met lokalisatie van het onderzochte terrein (rood).

Legende

- werken
- werfbegeleiding

Figuur 1.2. Kadasterkaart (2012) met lokalisatie van het onderzoeksgebied (rood).

3 Aanleiding, doel en juridisch kader

3.1 Aanleiding en doelstelling

Het College van Burgemeester en Schepenen van Meeuwen – Gruitrode plant de aanleg van een dubbel fietspad langs de N730. De inrichtingswerken die hiermee gepaard gaan zullen de bodem en eventueel aanwezige archeologische relictten verstoren. Een deel van het tracé loopt door vier gekende archeologische vindplaatsen van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI). Het betreft vier terreinen, waar vuurstenen artefacten werden waargenomen in het kader van een veldprospectieproject van de Archeologische Vereniging Midden Limburg (AVML) begin jaren '80. Op een van deze terreinen vond tevens een opgraving plaats van een Gallo – Romeinse nederzetting met een klein grafveld. Hiertoe adviseerde het Agentschap Ruimte en Erfgoed dit deel van het traject archeologisch op te volgen aan de hand van een werfbegeleiding. Indien er archeologische sporen, structuren of vondsten worden gedetecteerd, dienen deze meteen te worden onderzocht binnen het vooropgestelde tijds kader.

Het doel bestaat dus uit het registreren en waarderen van alle aanwezige archeologische relictten zodat het projectgebied na afloop van de opgraving kan worden vrijgegeven en de planning van de infrastructuurwerken kan worden gerespecteerd.

3.2 Juridisch kader

In het kader van het 'archeologiedecreet' (decreet van het Vlaams Parlement 30 juni 1993, houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, inclusief de latere wijzigingen) en het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop archeologische waarden zich bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd zullen worden.

Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd conform de eisen opgesteld door Onroerend Erfgoed en vastgelegd in de bijzondere voorschriften bij de vergunning voor een archeologisch een archeologische opgraving: Meeuwen – Gruitrode, N730 (aanleg fietspaden). De vergunning (2012/100) stond op naam van Caroline Ryssaert.

4 Geologie en bodem

4.1 Geologie

Het huidige landschap werd in hoofdzaak gevormd in het Quartair, dit is de periode van 2 miljoen jaar geleden tot heden. Deze periode wordt verder opgedeeld in het Pleistoceen en het Holoceen.

Het onderliggende Tertiair betreft de Formatie van Diest en de Formatie van Bolderberg. Het Tertiair bevindt zich op grote diepte (ca. 15 – 20m) en wordt hier dus niet verder behandeld¹.

Op de Quartairkaart is het gehele onderzoeksgebied ingevuld als type 31. Dit type behoort tot de specifieke profieltypes voor het Kempisch plateau of het Maasland. Meer specifiek kan het moedermateriaal onder volgende vormen voorkomen:

- ELPw- MPs = eolische afzettingen van het Weichseliaan en/of het Saaliaan (Midden – Pleistoceen)
- HQ = hellingsafzettingen van het Quartair
- F(M)MPc -VPb = fluviatiele afzettingen (Maassedimenten) van het Cromeriaan (Midden – Pleistoceen) en het Baveliaan (Vroeg – Pleistoceen)

Dit betekent dat de bodem ter hoogte van het onderzoeksgebied bestaat uit elische dekzanden of fluviatiele afzettingen die dateren in het Pleistoceen. De fluviatiele sedimenten betreffen de terrasafzettingen van de Maas.

4.2 Geomorfologie

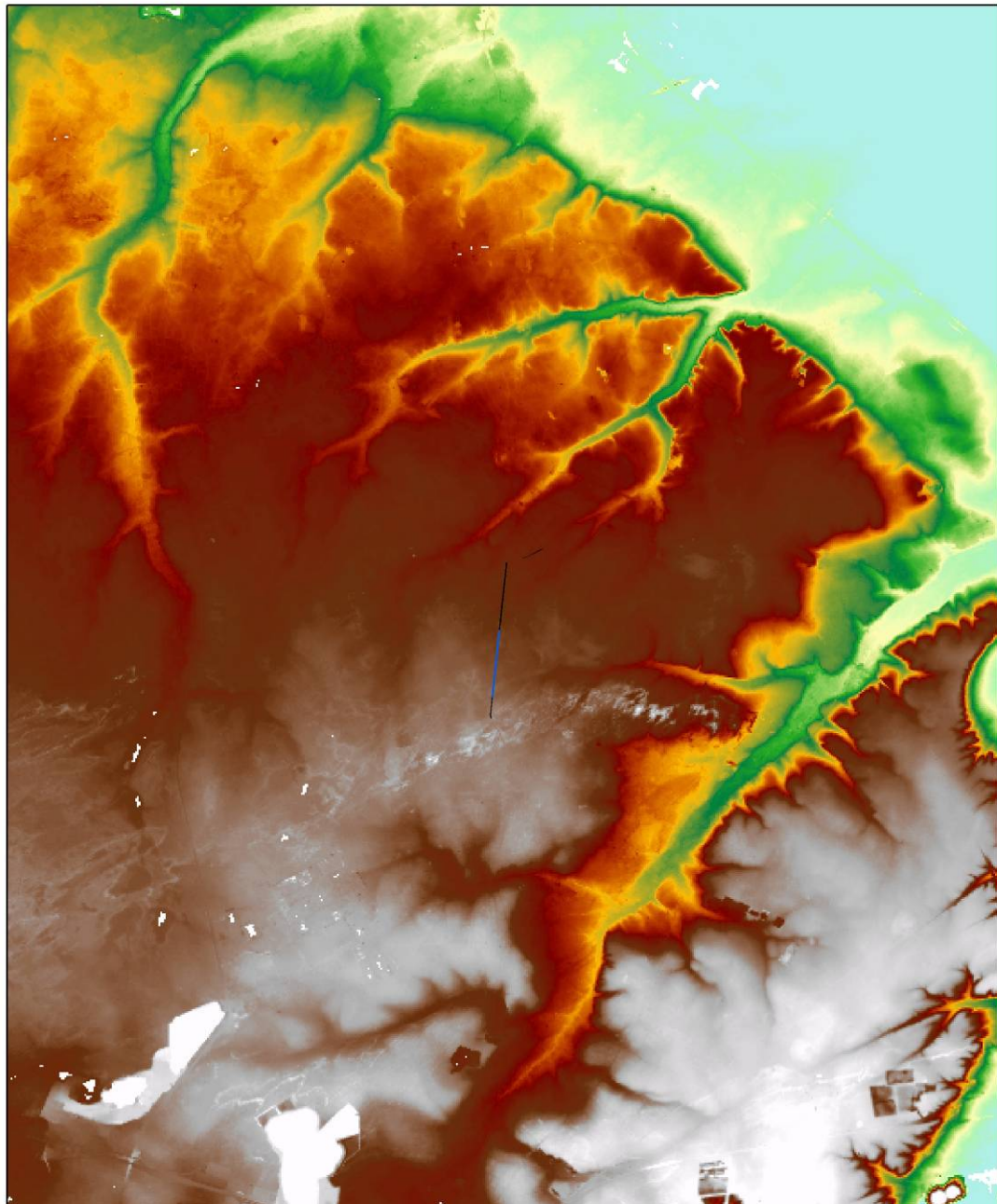
Het studiegebied situeert zich op het oostelijk deel van het Kempens plateau. Het Kempens plateau is een hoogterras van de Maas (figuur 3.1). Het DTM Vlaanderen illustreert de ligging van het onderzoeksgebied op het Kempens plateau, met hoogteverschillen die schommelen tussen 76 en 78 m TAW. Op het noordoosten van de kaart is de steilrand van het Kempens plateau zichtbaar. Dit is de overgang van hoog- naar middenterras (Beerten 2005a). De huidige Maas en haar vallei situeert zich ten oosten hiervan. In het noorden wordt het plateau doorsneden door de valleien van de Itterbeek en Eetseveldebeek van Gruitrode tot Opitter. Ten oosten van het onderzoekstracé wordt het Kempens plateau doorsneden door de vallei van de Bosbeek.

Figuur 3.2. illustreert het hoogtemodel meer in detail, waarbij het tracé ligt afhelt naar het noorden toe. Opvallend is de aanwezigheid in het zuidoosten van paraboolvormige opeenvolging van duinen. Deze behoren tot de duinengordel van Opglabeeke- Gruitrode. Deze zone is op de landschapsatlas ingevuld als ankerplaats (bron: AGIV), maar dit heeft geen rechtsgevolgen gezien deze nog niet erkend is door het Agentschap Onroerend erfgoed.

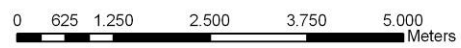
Het huidige landschap in de directe omgeving is in gebruik als weiland, akkerland of naaldwoud.

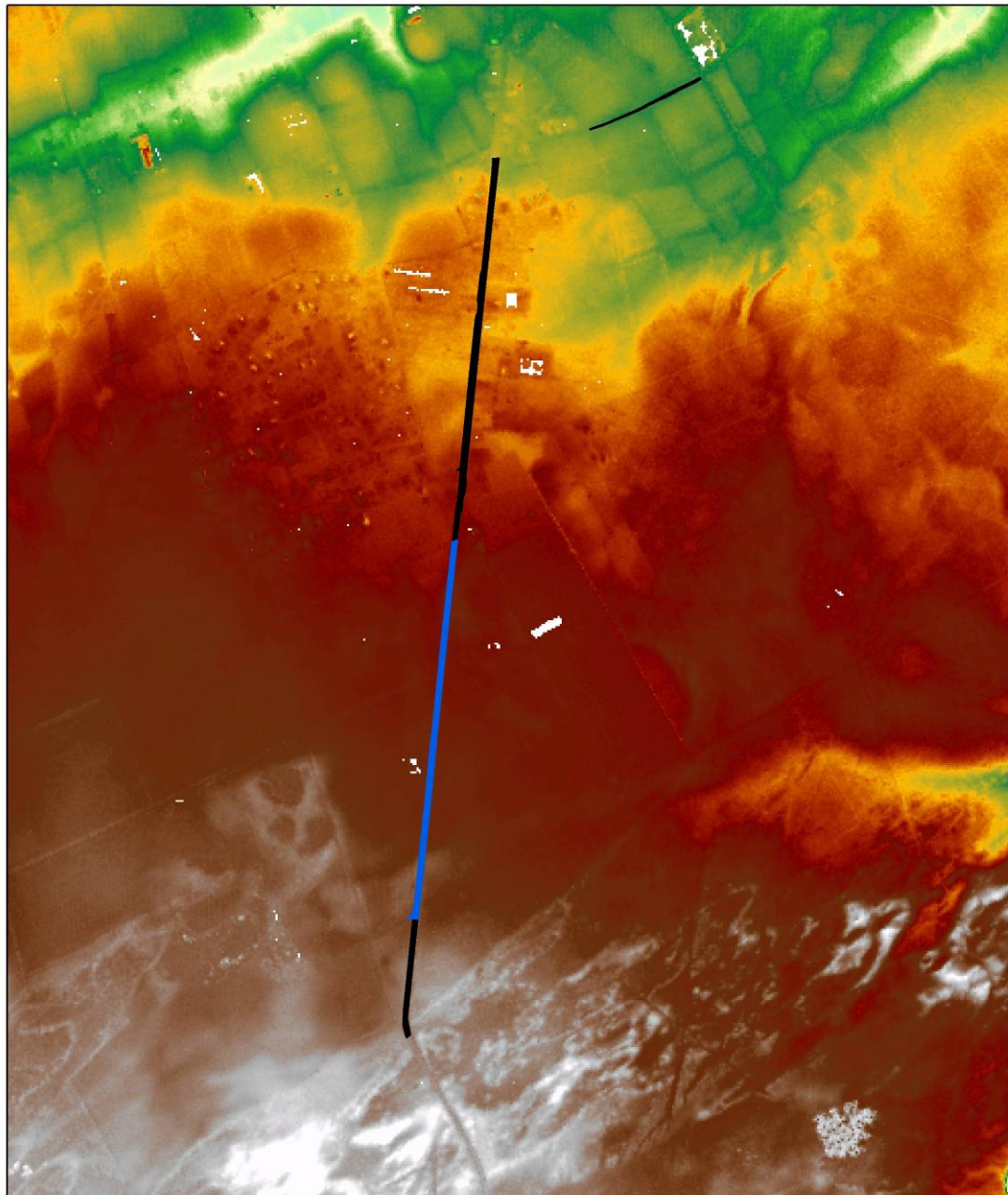
¹ Gebaseerd op vier boringen van de Databank Ondergrond Vlaanderen in de directe omgeving van het onderzoekstracé (<https://dov.vlaanderen.be>)

Legende

Figuur 3.1. DTM Vlaanderen (25 x 25 m) met aanduiding van het onderzoeksgebied

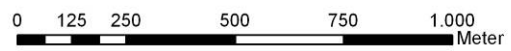
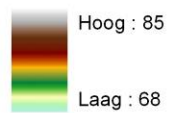

Legende

- werken
- werfbegeleiding

DTM 5 x 5

Waarde TAW

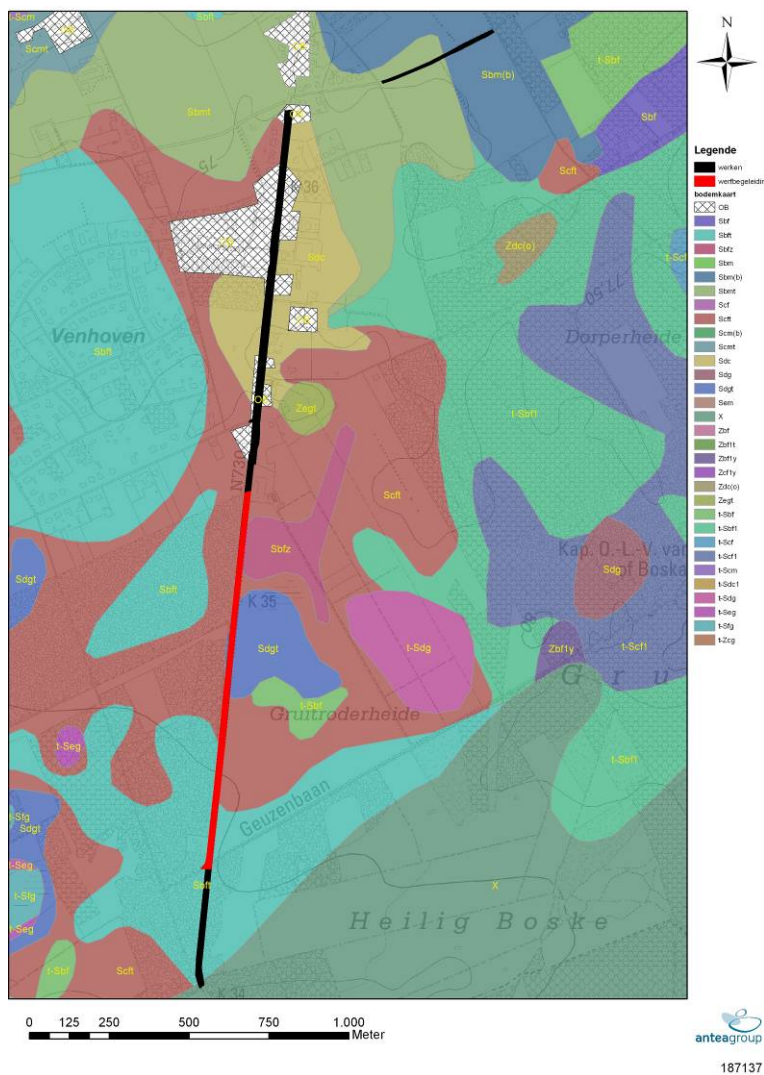
Figuur 3.2. DTM Vlaanderen (5x 5 m) met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.3 Bodemkaart projectgebied

De bodemkaart geeft de bodemkenmerken, grondsoort, natuurlijke draineringsklassen en horizontenopeenvolging weer van de bovenste 1,25 m t.o.v. het maaiveld. Ter hoogte van de zone waar de werfbegeleiding plaats vond bevinden zich vier bodemtypes. Van noord naar zuid:

- Scft: Matig droge lemig zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B-horizont met grintbimenging
- Sbfz: Droge lemig zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizon
- Sdgt: Matig natte lemig zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont met grintbimenging
- Sbf: Droge droge lemig zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B-horizont met grintbimenging

Samenvattend betreft het onderzoekstracé een lemig zandbodem die varieert qua drainering en profielontwikkeling. De drainage loopt uiteen van droog tot matig nat. De profielontwikkeling is in hoofdzaak weinig uitgesproken, met uitzondering van de zone met type Sdgt. Dit is tevens de enige zone die geen grintbimenging (15-25%) bezit.

Figuur 4.1 Bodemkaart ter hoogte van het onderzoeksgebied, schaal 1:10.000 (AGIV 2011)

5 Archeologische en historische context

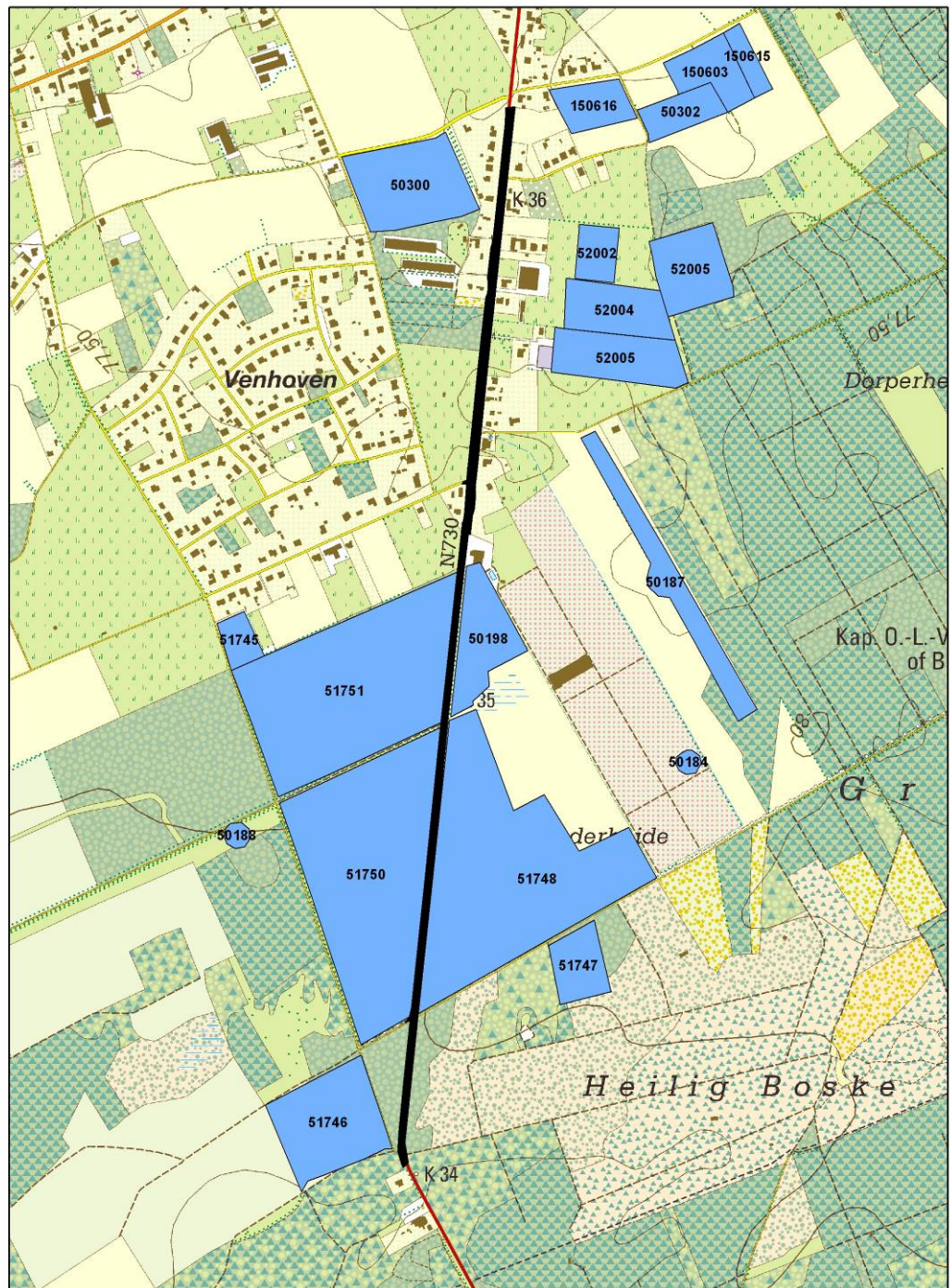

5.1 Archeologische context

De CAI of Centraal Archeologische Inventaris is een instrument ter beschikking gesteld door de overheid met als doel de inventarisatie van bekende archeologische vindplaatsen in Vlaanderen.

De inventaris illustreert dat er in de directe omgeving van het onderzoekstracé een relatief groot aantal vindplaatsen gekend zijn (figuur 5.1). Meer in detail zien we dat het onderzoeksgebied geflankeerd wordt door vier gekende CAI- vondstlocaties (tabel 5.1). In 1984-1985 werd in het kader van een veldprospectie- project van de Archeologische Vereniging Midden Limburg (AVML) heel wat vondsten gedetecteerd (Creemers 1985). Het betreft dus losse vondsten, dit zijn vondsten die door beploeging aan het oppervlak zijn komen te liggen en vervolgens gedetecteerd door de onderzoekers. Het vondstenensemble bestaat in hoofdzaak uit vuurstenen artefacten, handgevormd aardewerk (zowel bros- als ijzertijd), een aantal Romeinse en enkele middeleeuws aardewerk. Wat betreft het vuursteen wordt het leeuwendeel gevormd door debitagemateriaal: chips, afslagen, klingen, kernen en verfrissing. Daarnaast zijn er ook een aantal werktuigen, voornamelijk schrabbers, fragmenten van gepolijste bijlen, getande artefacten en enkele pijlpunten met vlakke retouches. Hoewel een groot aantal artefacten niet nader kan gedateerd worden is er een duidelijke neolithische component aanwezig bij de vier vondstlocaties. Op één van de percelen werd begin jaren '70 een opgraving uitgevoerd door de Jonge Opzoekers van Opglabeeek onder leiding van Geebelen (Claasen 1976). Hierbij werden verschillende paalsporen zonder configuratie herkend, die in de ijzertijd werden gedateerd. Bovendien werd een Romeins grafveld onderzocht met uitsluitend eenvoudige crematiegraven.

De brede omgeving is relatief rijk aan archeologische vindplaatsen waarbij alle archeologische periodes zijn vertegenwoordigd. De meerderheid van de vindplaatsen behoren tot de intensieve inventarisatiecampagne van de Archeologische Vereniging Midden Limburg.

Legende

- CAI
- project

0 125 250 500 750 1.000 Meters

Figuur 6.1   **Overzicht van de vindplaatsen gekend in de Centrale Archeologische Inventaris (bron = CAI)**

Tabel 5.1 Overzicht van de vier archeologische vindplaatsen grenzend aan het projectgebied

CAI NUMMER	KORTE OMSCHRIJVING.
51751	LOSSE VONDSTEN IN HET KADER VAN VELDPROSPECTIE ARCHEOLOGISCHE VERENIGING MIDDEN LIMBURG (1984-1985). LITHISCH MATERIAAL, CA. 65 STUKS, IN HOOFDZAAK DEBITAGEMATERIAAL MET DUIDELIJKE NEOLITHISCHE COMPONENT (BIJLFRAGMENT, GEPOLIJSTE ARTEFACTEN). AARDEWERK: IJZERTIJD, CA. 50 WANDFRAGMENTEN
51750	LOSSE VONDSTEN IN HET KADER VAN VELDPROSPECTIE ARCHEOLOGISCHE VERENIGING MIDDEN LIMBURG (1984-1985). LITHISCH MATERIAAL, CA. 75 EXEMPLAREN, IN HOOFDZAAK DEBITAGEMATERIAAL, ENKELE GETANDE ARTEFACTEN EN SPITS MET VLAKKE RETOUCHES. AARDEWERK, METAALTIJDEN, 13 WANDFRAGMENTEN.
51748	LOSSE VONDSTEN IN HET KADER VAN VELDPROSPECTIE ARCHEOLOGISCHE VERENIGING MIDDEN LIMBURG (1984-1985). LITHISCH MATERIAAL, CA. 85 STUKS, IN HOOFDZAAK DEBITAGEMATERIAAL, OA. 3 BIJLFRAGMENT, TRAPEZIUM, SCHRABBERS, GERETOUCHEEERDE AFSLAGEN EN KLNGEN. AARDEWERK, 200 FRAGMENTEN HANDGEVORMD, METAALTIJDEN. ROMEINS: TWEE FRAGMENTEN TERRA SIGILATA, 5 FRAGMENTEN GEBRUIKSAARDEWERK. 5 MIDDELEEUWSE SCHERVEN.
50198	OPGRAVING DOOR DE JONGE OPZOEKERS VAN OPGLABEEK O.L.V. GEEBELEN (CLAASEN 1976). IJZERTIJD: VERSCHILLENDE PAALGATEN ZONDER CONFIGURATIE. ENKELE TIENTALLEN ROMEINSE EENVOUDIGE CREMATIEGRAVEN. LOSSE VONDSTEN IN HET KADER VAN VELDPROSPECTIE ARCHEOLOGISCHE VERENIGING MIDDEN LIMBURG (1984-1985). LITHISCH MATERIAAL, CA. 80 STUKS, IN HOOFDZAAK DEBITAGEMATERIAAL. DUIDELIJKE NEOLITHISCHE COMPONENT. ROMEINS EN IJZERTIJD AARDEWERK.

Figuur 5.2 CAI vindplaatsen in de omgeving van het onderzoeksgebied (CAI 2012).

5.2 *Historische context²*

Het onderzoeksgebied situeert zich tussen de dorpskern van Gruitrode en Opglabeeek. Deze zone behoort tot het Limburgse heide- en bosgebied. De Gruitroderheide was één van de grootste heidegebieden van de Limburgse Kempen. Algemeen wordt aangenomen dat deze ontstonden vanaf de prehistorie als gevolg van overbeweiding en overexploitatie van het primaire bos. Het Gruitroderbos of Roderbos, bezat in de middeleeuwen een oppervlakte van ca. 5000 ha en bestond vnl. uit kreupelhout. Dit bos was in bezit van de lokale heren, maar de dorpingen verworven het recht om er gebruik van te maken. Later werden de bossen gemeen bezit van de omliggende dorpen. De duingordel van Opglabeeek- Gruitrode is het huidige relict van het heidelandschap. Vanaf het midden van de 19de eeuw werden heidegebieden met naaldhout bebost.

5.3 *Historische kaarten*

5.3.1 *Ferrariskaart*

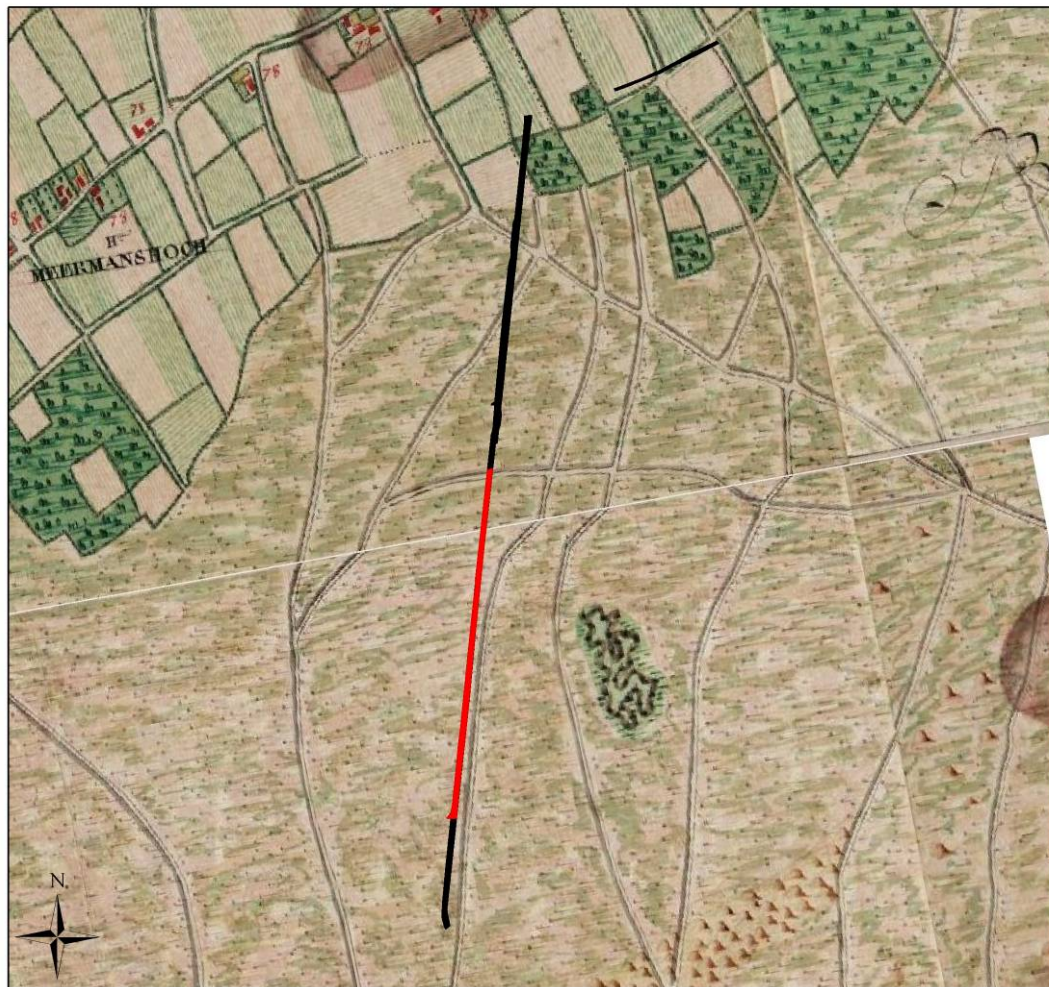
In opdracht van Keizerin Maria-Theresia en Keizer Jozef II werden de Oostenrijkse Nederlanden gekarteerd onder leiding van generaal Joseph-Jean-François graaf de Ferraris (1726 -1814). Deze eerste systematische grootschalige topografische kartering op schaal 1:11 520 (1771 – 1778) leidde tot een veelkleurig handschriftkaart –Kabinetskaart genaamd – in drie exemplaren waarvan de Koninklijke Bibliotheek Albert I te Brussel er één bezit.

De voorstelling van de bebouwing gebeurde in een aantal klassen. Waar in de stedelijke gebieden volledigheid onmogelijk was, werden in de rurale zones de individuele fysische elementen van het landschap gedifferentieerd. Het bodemgebruik werd voorgesteld in een beperkt aantal klassen, waarbij het militaire nut van de klassen duidelijk is (bossen al dan niet met kreupelhout, bebouwde-onbebouwde gronden, hagen,...) De memoires van toelichting geven verder commentaar over de teelten en het potentiële bodemgebruik. Daarnaast besteedt de kaart aandacht van het wegennet, waarbij de memories van toelichting de seizoensgebonden bruikbaarheid beschrijven. De mijnbouw en industriële verwerking wordt in kaart gebracht met toelichtingen in de memoires (<http://www.ngi.be>).

Ter hoogte van het onderzoekstracé is de Ferrariskaart ingevuld als heide. De huidige weg bevindt zich in de nabijheid van de 18de eeuwse weg. Er zijn geen indicaties van menselijke relictten in deze zone. Er is geen bewoning aanwezig in de nabijheid van het onderzoeksterrein.

---

² Naar: Inventaris Bouwkundig Erfgoed.

Legende

- werken
- werfbegeleiding

0 125 250 500 750 1.000
Meter

Figuur 5.3 Uitsnede Ferrariskaart met aanduiding onderzoeksgebied (Koninklijke Bibliotheek van België 2011).

DEEL 2 DE WERFBEGELEIDING

---

7 **Methode en verloop van de werfbegeleiding**

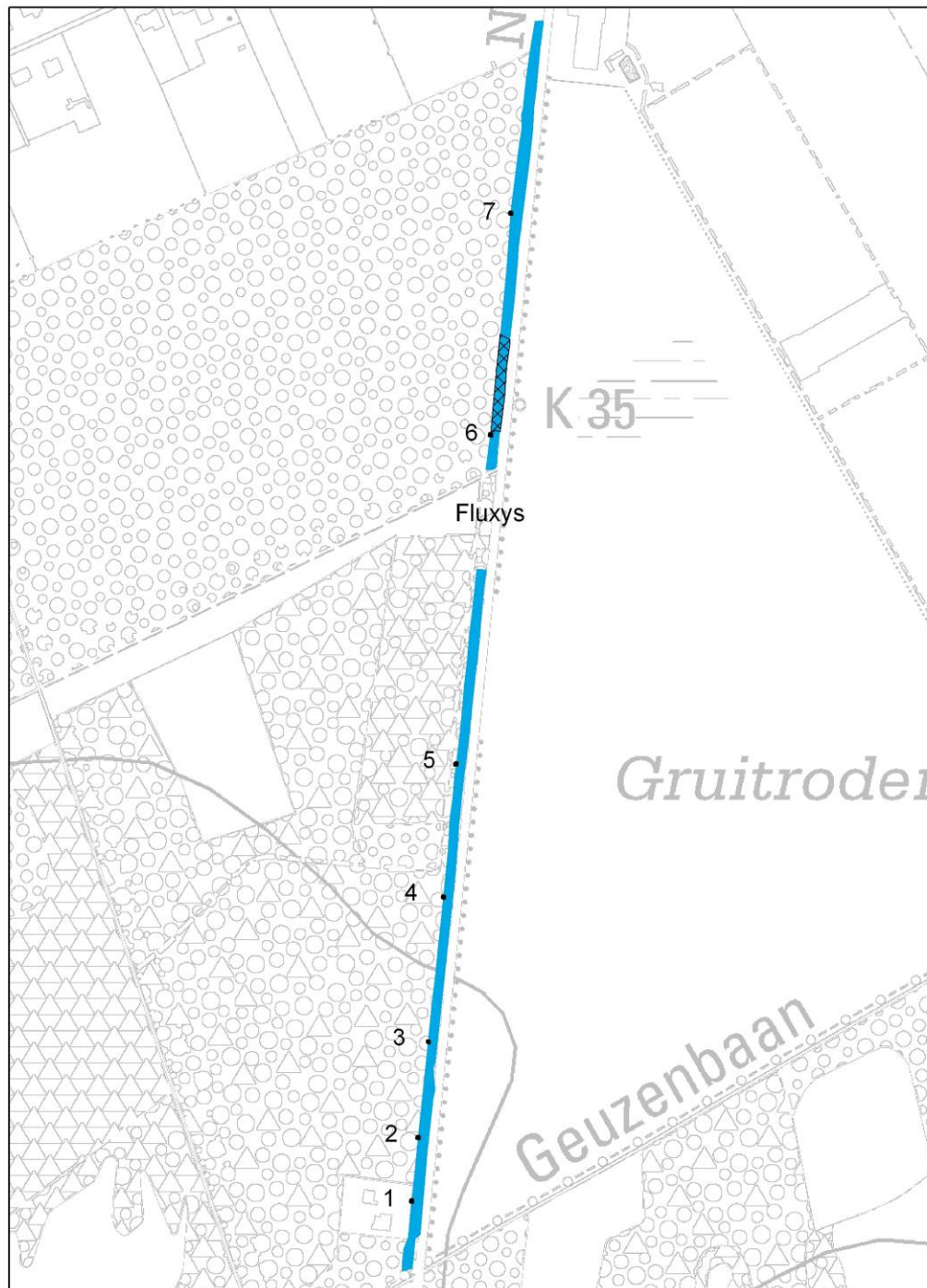

Het veldwerk met betrekking tot de werfbegeleiding vond plaats op 16, 25, 26 en 27 april 2012. De verwerking van de gegevens werd uitgevoerd in de tweede week van mei. Op maandag 12 april werd een test uitgevoerd om na te gaan of het mogelijk was om de boomstronken met de kraan te verwijderen. Deze methode werd vervolgens toegepast om het terrein vrij te maken voor het archeologisch onderzoek. De omvang en de diepte van de stronken, alsook de aanwezigheid van de resterende wortelnetwerken, hebben als gevolg dat een significant deel van het terrein reeds werd aangetast. De veelvuldige aanwezigheid van wortels maken het archeologisch niveau bovendien moeilijk leesbaar.

De werfbegeleiding bestaat uit een gecontroleerde afgraving waarbij een archeologisch niveau wordt aangelegd in functie van de geplande werkzaamheden en de diepte van de ingreep hiervan. Concreet betekent dit dat er algemeen gegraven werd tot een diepte van 30 cm onder het maaiveld (referentiepunt huidige asfaltweg). Echter deze diepte volstond voor een deel van het traject niet om een archeologisch 'leesbaar' niveau te onderzoeken. In overleg met de erfgoedconsulent werd overeengekomen dat er verder mocht verdiept worden tot een diepte van 40cm indien het archeologisch niveau zich hierbinnen bevindt. Indien dit niet het geval was diende een voldoende buffer gerespecteerd te worden om behoud *in situ* mogelijk te maken. In de praktijk werd dit niveau bepaald door een niveaumeter en handgrondboor om als dus danig het correcte niveau te handhaven. Het grondplan (figuur 7.2) toont dat slechts een kleine zone niet tot op het archeologisch niveau werd verdiept, gezien het vlak dieper ligt dan de vooropgestelde 40 cm en er voldoende buffer aanwezig is om *in situ* kan bewaard te blijven. De afgraving gebeurde door een graafmachine van minimum 21 ton op rupsbanden met een tandenloze kraanbak van 2 m breed.

Figuur 7.1 Overzichtsfoto tijdens de graafwerkzaamheden

Legende

- profielputten
- archeologisch niveau niet bereikt
- opravingsput

0 25 50 100 150 200
Meters

Figuur 7.2 Het georeferereerde grondplan met aanduiding van de profielputten en de zone waar het archeologisch niveau niet bereikt werd.

Op het aangelegde vlak werden op regelmatige afstand bodemprofielen aangelegd tegen de westelijke putwand om de bodemopbouw te bestuderen en het niveau te verifiëren. Figuur 7.2. toont een vereenvoudigde versie van het grondplan met aanduiding van de profielputten en de zone waar het archeologisch niveau niet bereikt werd. Het detailplan met hoogtes in TAW (Tweede Algemeen Waterpassing) wordt digitaal bij dit rapport aangeleverd. Opvallend is de afwezigheid van archeologische sporen. De onderbreking van het tracé staat in verband met de aanwezigheid van een Fluxys – leiding en de gerespecteerde veiligheidsbuffer. Het onderzoekstracé werd vlakdekkend gefotografeerd.

Aangezien het archeologisch niveau doorspekt was met de wortels van gerooide bomen, was het quasi onmogelijk het vlak schoon op te schaven (figuur 7.3). Ter hoogte van de locaties waar de bomen stonden was het vlak reeds verstoord en de omgeving hiervan was archeologisch moeilijk leesbaar. De registratie van het opgravingsvlak gebeurde aan de hand van sleuvenfiches gezien het een lineair tracé betreft.

Figuur 7.3. Voorbeeld van een zone doorspekt met wortels

8 Bodemopbouw

Op basis van het archeologisch onderzoek is het mogelijk een gedetailleerd beeld te beschrijven van de bodemopbouw van het onderzoeksterrein. Aan de hand van de zeven profielputten kan één profieltype worden besproken dat kenmerkend is voor het gehele onderzoekstraject: het Ap1/O – C –profiel. De Ap1 bestaat uit zwartgrijs humeus zand met hierin veel recent materiaal. Deze laag is vervuild, vandaar de beschrijving als ophoging (O). De enige variabele is de dikte van deze laag, schommelend tussen 20 en 70 cm. Kenmerkend is de scherpe ondergrens. De moederbodem (C) bestaat uit geoxideerd zand waarin veelvuldig keien en grindtvoorkomen. Alle profielen werden ingetekend, beschreven en gefotografeerd. Tussen de ploeglaag en de moederbodem komt in sommige zones een dunne laag bruingeel zand voor. Mogelijks kan deze geïnterpreteerd worden als ijzeraanrijking- of B-humus- horizont.

Tabel 8.1 Bodemprofiel type 1: algemeen profiel

UNESCO-CODE	DIEPTE	BESCHRIJVING
O /A	0 CM – 20 CM	HETEROGEEN BRUINGRIJS ZAND, LICHT HUMEUS, GEMENGD MET PUIN: PLASTIC, BAKSTEENBROKKEN, STEENGRUIS,..
B?	20 CM - 24 CM	HOMOGEEN BRUIN ZAND, GEOXIDEERD
C	24 CM - 55 CM	HOMOGEEN GEELBRUIN ZAND MET OXIDATIEVLEKKEN EN VEEL WORTELS, GRINT

Figuur 8.1 Voorbeeld van het algemeen profiel: profiel 4

9 *Archeologische sporen*

Dit hoofdstuk kan zeer bondig worden gehouden. Binnen de onderzochte zone zijn geen archeologische sporen, structuren of vondsten gedetecteerd. Dit staat voor een deel in verband met de verstoringen van de gerooide bomen, waardoor lokaal het bodemarchief reeds werd aangetast. Echter een aanzienlijk deel van het tracé was relatief goed leesbaar, maar leverde geen archeologische relictten op.

Mogelijks duidt de scherpe ondergrens van de bewerkingshorizont erop dat een deel van de archeologische relictten hierin werd opgenomen.

10 *Synthese en advies*

Naar aanleiding van de aanleg van een dubbel fietspad langs de Weg naar As te Meeuwen-Gruitrode werd een deel van de graafwerkzaamheden archeologisch opgevolgd. Enkel de zone die aan beide zijde geflankeerd is door gekende vindplaatsen van de Centrale Archeologische Inventaris werd begeleid.

Hoewel een oppervlakte van 0,72 ha werd onderzocht, werden geen archeologische vondsten, sporen of structuren waargenomen. Gezien menselijke relictten afwezig zijn geeft Antea Group als advies aan het Agentschap Onroerend Erfgoed dat de terreinen kunnen worden vrijgegeven. De uiteindelijke beslissing tot vrijgave wordt genomen in overleg met het Agentschap Onroerend Erfgoed en de opdrachtgever.

BIBLIOGRAFIE

BEERTEN, K. 2005A. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 10 – 18 Maaseik*. Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen. Katholieke Universiteit Leuven. 49p.

BEERTEN, K. 2005B. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 26 Rekem*. Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen. Katholieke Universiteit Leuven. 51p.

Claassens, A. 1976. Gruitrode: La Tène- woonplaats of Gallo-Romeinse nederzetting, Limburg, 55, 293-296.

Creemers, G. 1985. Steentijdmateriaal van het Zuidoostelijk Kempens Plateau (Limburg), thesis KUL, 79-80.

Capenberghe, J. 1985. De begraafplaatsen uit de Romeinse tijd in het Limburgse Haspengauw, onuitgegeven licentiaatsthesis KULeuven, 512-513.

INTERNETBRONNEN

AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE 2011: *Bodemkaart*, in: Agiv (online) <http://geovlaanderen.agiv.be/geovlaanderen/bodemkaart>.

CAI 2011 : *Centrale Archeologische Inventaris*, in: CAI (online) <http://cai.erfgoed.net/cai/index.php>.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2011 : *Kabinetskaart van de Oostenrijke Nederlanden*, in: KBR (online) http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html

